

ΟΜΙΛΙΑ

Βουλευτή β' Αθηνών, πρώην Υφυπουργού Εξωτερικών

κ. Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη

Στο συνέδριο του ΚΕΠΠ με θέμα:

«Η Ένταξη των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ – Εμπειρίες από την εισδοχή άλλων Βαλκανικών κρατών»

Κυρίες και κύριοι

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Κέντρο Ερευνών Προοδευτικής Πολιτικής, το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών και το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων γι' αυτήν την τιμητική πρόσκληση να μιλήσω για την προοπτική ένταξης των δυτικών Βαλκανίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτή η προοπτική της ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης των Βαλκανίων είναι στρατηγική επιλογή για την Ελλάδα γιατί ουσιαστικά αποτελεί το μόνο δρόμο προκειμένου να θέσουμε οριστικά στο περιθώριο τις εθνοτικές συγκρούσεις και να βαδίσουμε όλοι μαζί τον δρόμο της σταθερότητας, της ανάπτυξης και της ευημερίας.

Γνωρίζετε πολύ καλά ότι αυτή η στρατηγική επιλογή της Ελλάδας έχει χειροπιαστά αποτελέσματα. Θυμίζω την Ατζέντα της Θεσσαλονίκης, το σχέδιο των 5 σημείων του 2007, τη διαδικασία απελευθέρωσης των θεωρήσεων και βέβαια την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Ιανουάριο του 2007 η οποία επετεύχθη χάρις στις έντονες προσπάθειες της Ελληνικής κυβέρνησης.

Μέσα σε αυτό το διάστημα και παρά το γεγονός ότι η Βουλγαρία και η Ρουμανία αντιμετωπίζουν έντονα διαρθρωτικά προβλήματα μπορούν και

συνεχίζουν τις προσπάθειες για εσωτερικές μεταρρυθμίσεις και την πλήρη υιοθέτηση του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Η ενθάρρυνση από Ελληνικής πλευράς όλων αυτών των πρωτοβουλιών για το σύνολο των Βαλκανικών κρατών είναι κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για την χώρα μας και για έναν ακόμη πολύ σημαντικό λόγο.

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις την τελευταία δεκαετία έχουν καταφέρει να επενδύσουν κεφάλαια που ξεπερνούν τα 16 δις ευρώ. Στις χώρες των Βαλκανίων λειτουργούν πάνω από 3200 παραρτήματα Ελληνικών τραπεζών οι οποίες ελέγχουν το 20% της Βαλκανικής τραπεζικής αγοράς. Επίσης δραστηριοποιούνται περίπου 4000 Ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν 6000 διευθυντικά στελέχη.

Είμαστε πρώτοι επενδυτές στην πΓΔΜ, πρώτοι στην Αλβανία και τη Σερβία, τρίτοι στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία και ανερχόμενη επενδυτική δύναμη στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη. Παρά τους σοβαρούς κραδασμούς που δημιούργησε η παγκόσμια οικονομική κρίση σε αυτές τις χώρες, η Ελληνική οικονομική παρουσία στα Βαλκάνια δεν συρρικνώθηκε.

Στους εννέα μήνες που είχα στο Υπουργείο Εξωτερικών την ευθύνη της οικονομικής διπλωματίας και στο πλαίσιο της προσπάθειας στήριξης των Ελληνικών επενδύσεων στην περιοχή των Βαλκανίων επισκέφθηκα το σύνολο των χωρών της περιοχής και συνεργάστηκα με τις ηγεσίες τους.

Από αυτήν την εμπειρία μπορώ να σας πω ότι:

Πρώτον, η Ελλάδα παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην περιοχή λόγω της οικονομικής της παρουσίας αλλά και των πολύ καλών πολιτικών σχέσεων που δημιούργησε τα τελευταία χρόνια.

Δεύτερον, ότι το ΕΣΟΑΒ – επειδή αναφέρθηκε- έχει χάσει τον δυναμισμό του. Η αδυναμία να αλλάξουμε τον τρόπο υλοποίησης του έχει εγκλωβίσει το

πρόγραμμα σε γραφειοκρατικές δυσλειτουργίες. Τον τελευταίο καιρό προχωρήσαμε με γρήγορους ρυθμούς στην υλοποίηση προγραμμάτων στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και παράλληλα συμφωνήσαμε μετά από 7 χρόνια πως θα χρηματοδοτήσουμε την ανακατασκευή του Πανευρωπαϊκού οδικού άξονα 10 στο τμήμα που βρίσκεται στη Σερβία. Θα πρότεινα λοιπόν για λόγους που αφορούν την αξιοπιστία της χώρας να μην αναθεωρηθεί το σχέδιο αλλά να επιταχυνθούν οι διαδικασίες υλοποίησης.

Τρίτο, ότι είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τη σταθερότητα στην περιοχή η διαμόρφωση μιας ξεκάθαρης ευρωπαϊκής προοπτικής για τη Σερβία. Στα θετικά βήματα της τελευταίας η Ένωση οφείλει να ανταποκριθεί επί της ουσίας και όχι με μισόλογα.

Ο ρόλος που διαδραματίζει η Σερβία στην ευρύτερη περιοχή, της επιτρέπει, και ως ένα βαθμό της επιβάλλει, να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της σταθερότητας σε εύθραυστες περιοχές, όπως η Βοσνία-Ερζεγοβίνη ή το Κόσοβο.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης της χώρας στους Ευρω-ατλαντικούς θεσμούς και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα πρέπει να καθυστερήσει περαιτέρω και θα πρέπει να αρθούν και οι τελευταίες επιφυλάξεις ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ, που δεν συμβαδίζουν με τις προσπάθειες που καταβάλλει η Σερβία.

Παρά την διευρυνσιακή κόπωση που εμφανίζει η Ευρώπη, δεν θα πρέπει να τιμωρούμε μια χώρα, βάζοντας σε αναμονή την Ευρωπαϊκή της πορεία, για ζητήματα του παρελθόντος.

Δεν μπορούμε να μιλούμε για την ενσωμάτωση των Δυτικών Βαλκανίων, χωρίς την Σερβία. Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην χώρα, την τελευταία δεκαετία, είναι εντυπωσιακή.

Τόσο στον τομέα του εκδημοκρατισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όσο και στον τομέα της οικονομίας όπου έχει αναδειχθεί σε μια δυναμική οικονομία

της αγοράς, η οποία έχει τη δυνατότητα να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή.

Η ένταξη της Σερβίας θα επιλύσει οριστικά το λεγόμενο «Βαλκανικό ζήτημα», το οποίο μας ταλανίζει για περισσότερο από έναν αιώνα. Για μας η θέση της Σερβίας είναι στην Ευρώπη και αυτό είναι αδιαπραγμάτευτο.

Είμαι από αυτούς που υποστήριξα ότι, στα 100 χρόνια από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 2014, όλες οι χώρες των δυτικών Βαλκανίων πρέπει να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με αυτή την κίνηση στα 100 χρόνια από την έναρξη του πιο αιματηρού πολέμου που ξεκίνησε στα Βαλκάνια, όλη η Βαλκανική θα περάσει σε μία νέα εποχή, στην εποχή της Ευρώπης. Χαίρομαι που ο Πρωθυπουργός υιοθέτησε αυτή την πρόταση. Πιστεύω ότι η επίτευξη του στόχου αυτού είναι ρεαλιστική και επιθυμητή και στην προσπάθεια αυτή, το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων της χώρας μας θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη Σερβία.

Κυρίες και κύριοι

Δεν είναι στις προθέσεις μου να παρουσιάσω μια ιδεατή κατάσταση για τις χώρες των Βαλκανίων. Ασφαλώς και δεν έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα.

Υπάρχουν σοβαρά ζητήματα εκδημοκρατισμού, μεταρρυθμίσεων και εφαρμογής του κράτους δικαίου. Υπάρχουν ζητήματα προστασίας ανθρωπίνων και μειονοτικών δικαιωμάτων. Υπάρχουν εθνικιστικές συμπεριφορές που δεν χωρούν στην Ενωμένη Ευρώπη όπως επίσης και διμερείς εκκρεμότητες όπως αυτή που λύσαμε πρόσφατα με τον καθορισμό των ορίων των θαλασσιών ζωνών με την Αλβανία.

Όμως η αλήθεια είναι ότι η πρόοδος που έχει συντελεσθεί είναι αναμφισβήτητη. Αυτήν την πρόοδο οφείλουμε να την αναγνωρίζουμε εκεί που

υπάρχει. Το δόγμα πλήρης συμμόρφωση – πλήρης ένταξη που έχει χαράξει η χώρα για την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας αφορά, ακόμα περισσότερο, το σύνολο της δυτικής Βαλκανικής.

Ας μη ξεχνάμε ότι πληθυσμιακά όλες αυτές οι χώρες μαζί κάνουν ένα ομόσπονδο Γερμανικό κρατίδιο. Αν η ΕΕ δεν έχει ρόλο εδώ, στη φυσική της γειτονιά, τότε δεν μπορεί να προσδοκά να παίξει ρόλο πουθενά. Στη δυτική Βαλκανική κρίνεται η τύχη και η χρησιμότητα του ίδιου του εγχειρήματος της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Και η Ελλάδα τόσο λόγω της γειτνίασης της και του άμεσου εθνικού ενδιαφέροντός της για τον εξευρωπαϊσμό της περιοχής όσο και γιατί πιστεύει στην ενωμένη Ευρώπη θέλει την γρήγορη και επιτυχή ενσωμάτωση ολόκληρης της Βαλκανικής στην ΕΕ.

Αυτή η σαφής θέση προϋποθέτει την υιοθέτηση σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των χωρών της περιοχής.

Γι' αυτό και σε καμία περίπτωση δεν είναι κατανοητή η στάση της πΓΔΜ. Η αδιαλλαξία, ο φανατισμός ο υποκινούμενος εθνικισμός δεν οδηγεί πουθενά. Δυστυχώς η Ελλάδα για πολλά χρόνια έχασε πολλές ευκαιρίες και σπατάλησε ένα κρίσιμο πολιτικό κεφάλαιο σε μια αδιάλλακτη και ακατανόητη από συμμάχους και φίλους στάση.

Με τη γενναία αλλαγή στην εθνική πολιτική που έκανε ο Κώστας Καραμανλής χαράσσοντας τη γνωστή κόκκινη γραμμή, δώσαμε νέα ώθηση στο διάλογο και αναδειχθήκαμε ως παράγοντας σταθερότητας στην περιοχή. Αυτή πολιτική υιοθετήθηκε από τους συμμάχους μας στο ΝΑΤΟ. Τώρα θα πρέπει να υιοθετηθεί και από τους εταίρους στην Ε.Ε.

Η επιμονή στην πολιτική της καλής γειτονίας είναι ο μόνος ασφαλής δρόμος για να οδηγήσουμε τις χώρες της περιοχής στην ειρήνη, την ελευθερία, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, την ανεκτικότητα και την αλληλεγγύη.